

Ezen lapok minden héten négyszer, u. m. kedden, csütörtök, pént. és vasár. jelennek meg. **Előfizetési ár** fél-évre Pozsonban helyben 5 ft., Postán borítékban hetenként kétszer küldve 6 ft. 24 kr., négyszer küldve pedig 7 ft. 12 kr. p. p. A hirdetések minden négyszer hasábozott apróbetűs soráért vagy ennek helyéért 5 p. kr. a kettős ha-

Csütörtök

706.

December 2. 1847.

BUDAPESTI HIRADÓ.

szó soráért pedig 10 peng. kr. fizetetik. **Előfizethet** Pozsonban a kiadóhivatalban, főpíaczon Wigan C. könyvkereskedésben és Pesten hatvani utcán Horváth-házban 583-ik sz. a. földszint, és minden k. postahivatalnál. — Az ausztriai birodalomba és külföldre menendő példányok csak a bécsi császári postahivatalnál rendelhetetnek meg.

Előfizetési hirdetés.

A „BUDAPESTI HIRADÓ” 1848dik évi folyamára.

Folyó hónap végével az 1847ki második fél-évi folyamat lejárván, szükségesnek tartjuk a tisztelt olvasó közönséget azon korszerű változtatásról, melyet e lapok 1848dik évi folyamára nézve életbe léptetni fogunk, idején korán értesíteni.

A jelen országgyűlésnek, mely — reméljük — hazánkra nézve áldáshozó leendő, tanácskozástárgyai folyvást bő anyagot nyújtandván, hogy az ezekről tudósítások, mint az egyetemes magyar olvasó világ előtt főérdekekkel bírók, minél kimerítőbben egyszersmind lehető leggyorsabban közöltetvén vasárnap (s így hétfőt kivéve mindennap) mindig egy-egy íven fog megjelenni.

Mivel pedig azon intézkedés, miszerint e lap napi közlönyvé tétetik, tetemes költségek és pénzáldozatokkal jár, az előfizetési díjt szükségképp emelni kelle s az, az 1848dik első fél-évi (januar—június) folyamra éképen állapított meg: Pozsonban, mint országgyűlés alatt e lapnak kiadása helyén, boríték nélkül 7 pengő forint; postán borítékban hetenként kétszer küldve 8 ft 24 kr. p. p., mindennap küldve 9 ft 12 kr. pengőben. Előfizetlomba és külföldre menendő példányok csak a bécsi es. postahivatalnál rendelhetetnek meg.

Továbbá akint intézkedtünk, hogy azon zavarok, melyek e lapok elkészése s rendeltetlül szállítása körül most az országgyűlés elején a helyváltás miatt, oly sűrű panaszokat idéztek elő, s melyek a legjobb szándék s igyekezet dacára sem valának rögtön elháríthatók, jövőre nézve tökéletesen megszüntjenek. A B. P. Híradó új évtől kezdve a fentírt napokon mindig délutáni 2 órakor itt Pozsonban a kiadóhivatalban okvetlenül kiszolgáltatni, azonkívül azon tájakra is, hova eddig rendezett postajárás van, megindítani fognak.

Midőn tehát a B.P.Híradó előfizető közönségét további szives pártolásra bizodalmas tisztelettel szólítjuk fel, megkérjük egyszersmind, sziveskedjenek e lapokra, czimzetőknek pontos feljegyzésével a megrendelést megelőzőleg eszközölni, hogy így méltányos kívánatainknak, minden tekintetben kielégítőleg felelhessünk meg. Költ Pozsonban december 2kán 1847.

*) Ez uttal bizodalmasan figyelmeztetjük ezen lapok t. cz. előfizetőit, miszerint a kiadóhivatal, a szerkesztőhivattól szorosban megkülönböztető légyen; következésképp előfizetés-tétel, hirdetések beiktatása, s a kiadóhivatalban megrendelt lap egy vagy másnetalán elmaradt számának kipótlása iránti megkeresés akár szóval akár levélben mindenkör a kiadóhivatalhoz, mint kirekesztőleg ide tartozóhoz, intéztessék; a szerkesztőhivattal csupán a tudományos értekezések, politikai czikkek, megyék közgyűléséről tudósítások st. az szóval: a lapnak belső szellemi része illetetvén.

A B. P. Híradó kiadóhivatala. *)

TARTALOM: Magyarország és Erdély. Előleptetések. Törvénykezésünk VI. (Bírói eljárás). — Országgyűlés: XIV. kerületi ülés nov. 30kán. (Tárgy: választélfirat-hitelesítés; közös teherviselés). XV. kerületi ülés dec. 1jén. (Tárgy: hitelesítés). (VI. országos ülés a t. rnkél (tárgy: több rendbeli izenetek a mgos főrkhez). Törvényjavaslatok a k. kir. előadások V. pontjához). V. Törvényezik (a vármegyei törvényszékről). Megyék: Kozgyűlés Abauj és Komaromban. Budapesti hírharang. Az első magyar festészeti academiát pártoló társulat közgyűlése. Külföld. Nagybritannia. Franciaország. Spanyolország. Schweicz. Poroszország. Mexico. Marokko. Hivatalos és magánhirdetések.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Magy. kir. udv. kamrai fogalmazó Molnár János ugyanott titkosokká lón kinevezve; zalatnai k. kőr-érzékenlő Kétemen János az Abrudbányán újan létesített ideigl. váltókisérői állomásra; k. bányagyakornok Kéler János pedig aranyidkai főhutmányossá alkalmaztatott.

R (TÖRVÉNYKEZÉSÜNK. VI.) Bírói eljárás. Maga az igazítószték kellő munkálkodása fölöslegessé teendő mostani perorvoslataink nagyobb részét; de ha o-hajjúk, hogy törvénykezésünk a fenálló formalismus hínárjából végkép kiszabaduljon s az igazságszolgáltatás természetes végátszába helyezzessék: okvetlenül akarnunk kell, miszerint bírói eljárásunk szóbeli és nyilvános legyen. Mostani írásbeliségünk ellen bizony már régen kikelhettek volna a kettős választás ellenei; mert jelenleg törvényeszeink előtt a felek először az ügyvédek írásai, másodsor az előadó olvasása által képviselgetnek. Ha szívelnök is a kétfoku képviseletet, vajjon jó és biztos képviselőnek tarthatnók-e a holt betűt s az előadó örökön egyhangu olvasását? Valamint hogy „a dal ered szívből” s szívhez vágy újra repülni: ugy az igazságszolgáltatásnak is csak a szentől szembe menő élőszó s a nyilvánosság napfénye az egyetlen természetes vehiculu-ma. Közéletünk mindenütt mutatja az írásbeliség ártalmait; de nekünk az bajunk, hogy mi ezen ártalmakat nem az írásbeli eljárásból származóknak, hanem az igazságszolgáltatással természetesen együttjáróknak hiszszük. Es hiszszük, mert meg nem élvezők a szóbeliség áldásait; még nem tapasztalók, mennyire serénynyé, olesóvá, biztossá s népszerűvé teszi a szóbeli nyilvános eljárás az igazság kiszolgáltatását; mennyire könnyűvé teszi a bírónak a jogkérdés felfogását; milyl jótékonyan hat a törvénytudók erkölcsi s tudományos képződésére, és milyl hasznos a társaságnak már csak azért is, hogy az ügyvédi kart selejtes és középszerű emberektől megtisztítja, csak a lán-golóbb ész birtokosait keni fel Themis papjaiul s a tekintély azon fokán ragyogtatja, miszerint nemes hivatásuknak kellően megfelelhetnek. Sőt nemesak hogy mind ezt mi még nem tapasztaltuk, hanem ugy látszik, még azt is kevesen tudják köztünk, hogy mi voltaképen a szóbeli per.

Az 1836: 20 tez. be akarta hozni a szóbeli pert, és az 1840: 15 tez. II. R. 79 §a is azt mondja, hogy: „váltó-törvényszéki rendes pereknél az eljárás mindig szóbeli.” De az élet kinevette s írásbelivé tette e szóbeliséget; mert miután a törvény azt rendeli, miszerint a felek szóval adván előmondanivalókat, a bíróság jegyzőkönyvbe iktassa előadásait, s erre a felek észrevételeiket meg-tétessék: természetesen könnyebb s rövidebb eljárásnak bizonyúla be az, ha mindjárt csak a felek magok írják fel szóváltásaikat. És így történt, hogy váltó- s ugynevezett szóbeli perekink írásbeliek, és csak olyl hosszuk s szövényesek, mint egyébké perekink.

A hol igazán szóbeli eljárás divatozik: ott rendesen az ügyvédek röviden írott vázlatokban készítik el a keresé-

tet, a védelem és válasz főpontjait, s ezeket bizonyítványostul, a bíróság tudta nélkül, törvény által megszabott rövid határidők alatt egymásnak a törvényszéki szolgálta megküldik, ki a kézbesítésekről jegyzőkönyvet viszen; ezen írott vázlatok alapján az ügyvédek a törvényszéknek rendesen tartatni szokott valamelyik ülésében aztán szóval vitatkoznak; ennek végeztével a törvényszék előleges tanácskozás után az ítéletet azonnal kimondja, vagy megszabja az ítélet, melyben az ítélet ki fog hirdetni. Effele rendszer mellett, ámbár az írásbeli eljárás is meg van engedve, a per mindig szóbeli s lehető leg-rövidebb. Ha valaki gyorsan kívánja perét lehatjratni, csak egy serény ügyvédre bizza őt, ki ha szorgalmasan jár el tiszteben, a pernek azonnal vége van; mert itt a határidők ugy vannak megszabva, hogy az ellenfél a pert nem húzhatja, sem a bíró hanyag nem lehet.

Maga a nyilvánosság hatalmas ellenszere a pontatlan ságnak; de a törvény mégis megszabja a bírónak azon határidőt, melyben súlyos felelet terhe alatt tartozik ítéletet mondani. Mindenki előtt világos, hogy addig pontos és teljes igazságszolgáltatásról nem is álmodozhatunk, míg nálunk a bíró nem felelős. Szép jellemvonása az a bírói hatóságnak, hogy a bíró az ítélet érdemét illetőleg feleletmentes; hanem viszont egyik főkölléke annak az, hogy a bíró a törvényes formák megtartásáért a szó leg-szorosb értelmében felelős legyen.

Kétséget nem szenved, mikint a szóbeli nyilvános eljárás csak akkor lehet minden tekintetben kielégítő, ha azt egy derék, rendezett, nemesak szorgalommal, hanem elegendő lángésszel s tudományos műveltséggel ékeskedő ügyvédi kar gyámolítja. És itt vagyunk ismét teendőink egyik nagyfontosságú kérdésénél, az ügyvédi reformnál. Miután azonban ez már ezen és más lapokban is eléggé vitatattott, s a pesti ügyvédek petíciójul jutultak az országgyűléshez, sőt hogy a tárgy necsak gyakorlatilag, hanem tudományosan is megvitattassék, azt a tudós társaság pályakérdései közű felkarolá: legyen elég ezen ügyet, mely azonban nem kezdete, hanem zárkóve a törvénykezés elrendezésének, törvényhozóink gondos figyelmébe ajánlanunk.

Kimerítő véleményt terjeszteni elő igazságszolgáltatásunk reformja iránt, nem lehet ezelja kevés sorainknak, főleg a már emyire haladt időben; csak figyelmet s törvényhozói gondot kívántunk gyenge szavunkkal a legnagyobb fontosságú s mindnyájunkat egyaránt érdeklő tárgy iránt ébreszteni.

Országgyűlés.

XIV. Kerületi ülés novemb. 30kán. (Elnökök: Bernáth Zs. és Bachó L. Ung és Trenesén m. k.; jegyző: Szentkirályi M.; tárgy: hitelesítés; s a közös teherviselés.)

Bernáth Zs. elnök megnyitván az ülést, jelentést tön, hogy mind azon tekintetből, hogy a kk. és rnek szabad rendelkezése alatt külön pénztár nem létezik, mind pedig egyéb okokból is — a kerületi jegyzőkönyv vitelére magát ajánlott három egyén közöl Kocsis Péter ügyvédet választák el elnöktársával együtt, a választottat egyszersmind fíradáságnak megjutalmaztatása tekintetében a kk. és rnk szabad tetszészerinti nagylelkűségébe ajánlván.

A napi rend folytában.

Szentkirályi ker. jegyző hitelesítés végett olvasta pontonként izenetét a kk. és rnek a mgos főrkhez a kir. előadásokra teendő felirat tárgyában. — A szerkezetre nézve több észrevételek tétetvén s módosítások hozatván javaslatba, midőn azok sorából, kik a feliratot a mosonyi modorban pártolák, némelyek a szerkezetben aggodalom helyett valódi sérelmek megemlítését látták, a szerkezet pártolói, jelesül

Kossuth L. a feliratot lágyabb modorba öntöttnek mondkák, mint az elfogadott pesti indítványban tervezve volt. — A felirat némely kisebb változáson esvén keresztül, annak holnap felvételére kir. személynök ő mgla országos ülés tartására kérték meg. E tárgy tisztába hozatván Bernáth Zs. elnök a tegnapi félbenschakított tanácskozás fonlát véve föl, e kérdést kívánta szavazásra kituzetni: akarnak-e a kk. és rnk. osztzni a háziadó terheiben?

Széchenyi I. Mosony k.: Ha az adónak barátja nem volna, ezt kimondani nem tartózkodik vala. Szavában kételkedni senkinek joga nincs, annál inkább, mert valamint 20 évvel ezelőtt, ugy most is ő a közös teherviselésnek ermedetlen bajnoka, az egyenlő jogok s egyenlő terhek lévén azon alap, mely után szomjazik. Sok idő pergett le, mióta e kérdés szönyegre került, az eszmék ki tisztultak, mind a mellett, mert e tárgyat legfontosabbnak tartja, kívánta a tegnapi ülésben, hogy a kk. és rr. mielőtt rajta keresztül esnének, előbb alugyanak rá egyet. E tárgy az, és az ósóság, mely a legnagyobb ovatosságot igényli. E tárgy az, mely a gyanusításoknak legbővebb tápot nyújtott, miszerint az vala leggyanusabb, ki legtöbbet akart adózni. Ezért minden visszahatás elkerülése s következésképp siker tekintetéből kívánta a tárgyat megvitatva megszerettetni. S hogy hosszas ne legyen, saját részéről is rá áll a voksolásra. Legtöbb aggodalmat szült benne az, hogy a kk. és rr. mindenek előtt a háziadóra akartak szavazni. Miért nem kezdik a szavazást más adó nemre nézve, kérdi szóló, a mennyire értesítve van s az utasításokban a nemzet véleménye kifejeztetik, a háziadóra 27, az országos pénztárra 40 voks van. Szólónak utasítása nézeteivel megegyezik. Ki a nép vállairól egy latot vesz le, az nem barátja. A közös teherviselés elve mondassék ki, de a mennyit a nemesség a háziadó terhéből vállal magára, annyival járuljon a nép az országos pénztárba. A nép ugyis oly állapotban van, hogy ha szükség nem nyomja, alig akad munkás. Legtöbb utasítás lévén az országos pénztárra, szóló ezt kívánja legelőbb kérdéssül kituzni.

Kossuth L. Pest köv.: E kérdésben nem magán-combinatio, de a dolog természete után indulandó, első kérdésnek látja azt, hogy a nemesség a fenlévő terhekben kíván-e osz-takozni, s ez után lehet szó új terhek elvállalásáról, sőt az országos pénztár föltételezi a háziadó elvállalását. Ha az lesz a kiindulási pont, mire legtöbb megynéke utasítása van, ez oda vezet, hogy megint csak az elv állítatik föl mint multkor, s hogy az adózó nép terhei meg ne könnyíttessenek, ezt szóló s küldői nem osztják. Elhiszi, hogy az adónak Mosony követénél nagyobb barátja ninesen, de e tekintetben eljárásában nagy csalódás rejlik. A nép nem érti azon messze combinatio-t, mikint reá az ország beruházásából oly nagy haszon háramlik, rögtön eredményre várakozik az, látni akarja, hogy a nemesség az ő terheiben fog-e részesülni? Tudni kell tehát legelőbb, hogy a nép vállairól a terheknek egy része le véte-tik-e, mert az országos pénztárt csak így lehet a közös teherviselés alapján fölláttani; Mosony követe, ha valamely eszmébe szerelmes, azt gondolja, hogy a másik árt neki; így képzeli, hogy a házi adó elvállalása a beruházási pénztár rövidségével jár. Mihelyt azonban meggyőződik, hogy ennek ártalmas volta nines, sőt az ennek alapja nem lehetvén külön-ben a közösteherviselés elvén új pénztárt alakítani, át fogja látni, mikint azon tudásnak kíván-e a nemesség a házi adóban részt venni, nagy a befolyása. S e szerint a házi adó az elfogadás elvéhez közelebb állván, miután annak kezelése s biztosítékai a megyék kezében léteznek, e tárgyat kívánja legelő-ször szavazás által eldöntetni.

Sebestyén G. Veszprém köv.: A közterhek viselését nem kívánja a nép osztályok között felosztani, miszerint az adót a nép viselje, a beruházási költséget pedig a nemesség

állítsa ki; de ohajtja, hogy e terhek közösen viseltessek. A kérdésre nézve következtetésemnél fogva is, miután az országgyűlési költségek elvállalása által a házi adónak egy részét a nemesség már is elvállalta, legelőbb a házi adót kívánja kitézteni.

Széchényi I. Mosony köv.: Nem az a kérdés, a mit Pest k. felállított, hogy: akarunk-e osztozni a terhekben? hanem akar-e a nemesség fizetni? Ha ezen kérdésre „igen” mellesz felelvé, második kérdés lesz: hogy hová és mire? Szólvé nem tudja, ki szerelmesebb saját eszméjébe. Kossuth-e vagy ő. Hogy a népen kell segíteni, ez népszerű eszme, de alkalmazása hibás. Ha — u. m. szólvé — elég pénzünk volna, miatta bármint állíthatnának a kérdések; de mivel e tábla maga semmit nem határozhat, meg kell tudni, hogy okoskodik a főrendi tábla? Pest követe katonássan fog a deloghoz, midőn szólvé esinján bánik vele, 's csak az a kérdés, minek lesz sikere? Ezért kívánta a tárgyat is megvitetni; ha a házi adó elfogadtatik előbb, azt fogják kérdezni a nemadózók, mily hasznuk lesz ebből? a közös teherviselés elvében fekvő igazságra fogják őket figyelmeztetni, de a pénz olly ritka lévén, a magyar nemesség irtozik haesak egy garast kell is fizetni; ezért szólvé a beruházási-pénztárnak kíván elsőseget adni; nincs is reménye, hogy a nemesség minden pénzárba fizessen, mert nem lehetvén őt exequálni, a dolognak csak zavar lesz a vége.

Somsics P. Baranya köv.: Véleménye szerint Mosony követeinek állításai helyesek, a szavazásra nézve azonban nem lát különbséget, mert a mire többség lesz, úgy is azt kell előbb tárgyalás alá venni.

Bónis S. Szabolcs köv.: Baranya köv.nek észrevételében olly fordulatot lát, mintha az elv nem ezeloztatnék tisztába hozatni. Nem is az a kérdés, mit M. k. felállított, hogy fizessen-e a nemesség? mert hisz a nemesség már is fizetett musemura, nemzeti színházra 's a t. De tartozik azzal, hogy a nép terheiben osztozzék, e nélkül az elv nem lesz megállapítva.

Bernát Zs. elnök: Ha a főlottak e szótól elállanak, a többség a házi adóra kíván előbb szavazni.

Tarnóczy K. Nyitra köv.: A föltett kérdés nem elégíti ki, miután küldői a terhekben közösen akarnak osztozni, e kérdést vélné tehát legelőbb eldöntendőknek.

Babareczy A. Csongrád köv.: A szavazásnak addig helyét nem látja, míg a nézetek nem hozatnak tisztába; nem látja józannak azon értelmezését a köztteherviselésnek, mintha ezáltal a népre új teher rovatni szándékoztatnék. Megyje ezt ugy magyarázza, mint Mosony követe adta elő, számszerint a nép terhe nem fogna könnyülni, de ha a nemesség maga külön terhet vállal, innen a népre közvetett haszon hárulna. A mostani terhek amugy sem elegendők a hon felvirágzására, de csak a mostani állás fenntartására, min csak a közpénztár segíthet. Ha a háziadó vállaltatik el, ugy küldői a közpénztárt is közösen kívánják viselni. A szavazásnál azonban a mosonyi sorozathoz ragaszkodik, annál inkább, mert az országos pénztárról már országos határozat is van.

Szentkirályi M. Pest köv.: A tegnapi ülésben bánta, mikép lehet a föltett vitaközni, mellyik kérdés vétessek előbb szavazásra. Ő akkor jó hiszemben rá állt volna bármellyre, de most azon irányt látja, miszerint ha az országos pénztár fogadtatik el először, annak végképeni tisztába hozatadig más kérdésekbe becsátkozni nem lehetne, 's így már lát különbséget a dologban. Ha azonban ezen irány nem áll, nem bántja, bármire szavazzanak.

Lónyay G. Zemplén köv.: Azon axiomát, mit Mosony k. németül többször megpendített, hogy egyenlő jogok, egyenlő terheknek feleljenek meg, egy szó különbséggel, hogy t. i.: „egyenlő jogok 's aránylagos terhek” — elfogadja. A közös teherviselés elvét általánosan látja elfogadottnak, miért Ny. k. kívánatit fölislegesnek tartja. Beszéd közben e szavak: köz-és közös egymással felváltatván, azokat megkülönböztetni kívánja, köztteherviselés a közös teherviseléstől különböztvén, 's köztterheket a nemesség most is viselvén.

E szaváltások után szavazásra tüzetett ki e kérdés: Akarnak e a kk. és rr. a háziadóban osztozni?

I gennel szavaztak: Posony, Nyitra, Trenesin, Vas, Nógrád, Zala, Komárom, Bars, Somogy, Veszprém, Baranya Zólyom, Fehér, Mosony, Pest, Pozsega, Verőcze, Zemplén, Ung, Szabolcs, Gómör, Borsod, Heves, Bihar, Marmaros, Békés, Csanád, Arad, Temes, Egyházi rend és minden kerületek. Nem mel szavaztak: Soprony, Liptó, Hont, Győr, Esztergom, Tolna, Árva, Bács, Szerém, Abauj, Sáros, Szatmár, Szepes, Bereg, Ugoesa, Csongrád, Krassó, és Horvátország. Nem szavaztak: Torontál, Torna és Torontál.

Második kérdésnek tüzetett ki: Akarnak e a kk. és rr. a hadiadó terheben osztozni? I gennel szavaztak: Zemplén, Ung, Szabolcs, Borsod, Heves, Bihar, Marmaros, Békés, Csanád, Arad, Pozsony, Nyitra, Bars, Zólyom, Pest, Nem mel szavaztak: Abauj, Sáros, Szatmár, Szepes, Gómör, Bereg, Torna, Ugoesa, Csongrád, Temes, Krassó, Soprony, Trenesin, Vas, Nógrád, Zala, Liptó, Komárom, Somogy, Hont, Győr, Veszprém, Baranya, Fehér, Esztergom, Mosony, Tolna, Árva, Bács, Turóc, Pozsega, Verőcze, Szerém, Horvátország. Nem szavaztak: Torontál és Egyházi rend.

Harmadik kérdésül tüzetett ki: akarják e a kk. és rr. hogy a hon sürgetes szükségéi fedezésére országos közös pénztár alakíttassék? Nem mel szavaztak: Liptó, Győr, Fehér, Turóc, Abauj és Marmaros. I gennel szavaztak: Pozsony, Nyitra, Soprony, Trenesin, Vas, Nógrád, Zala, Komárom, Bars, Somogy, Hont, Veszprém, Baranya, Zólyom, Esztergom, Mosony, Pest, Tolna, Árva, Bács, Pozsega, Verőcze, Szerém, Zemplén, Sáros, Ung, Szatmár, Szabolcs, Szepes, Gómör, Borsod, Heves, Bereg, Torna, Ugoesa, Bihar, Csongrád, Békés, Csanád, Arad, Temes, Krassó, Horvátország; nem szavazott: Torontál.

E tárgy tisztábazozatala végett az adó kérdése a legközelebbi kerületi ülésre tüzetvén ki, az ülés eloszlott.

XV. Kerületi ülés. December 1-jén reggel 9. ór. (Elnökök: Bachó és Bernáth, Trenesin és Ung m. köv.; jegyző: Szentkirályi M.; tárgy: hitelesítés.)

Hitelesített izenete a kk. és rr. nek a mgos főrendhez, a k. k. előadások II. pontja a katonai élelmezés és szállásolás tárgyában, a felirási javaslattal együtt, mellyre észrevétel nem lévén, az ülés országossá alakult át.

VI. Országos ülés, egyedül a t. kk. és rr. nel december 1-én.

Elnök: A kir. személynök. Elnök ö mgja: a kerületi ülések eredményét magának átadatni kérvén, Bernáth Zs. kerületi elnök a következő okiratokat nyújtja át:

a) Határozatot a kk. és rr. nek a megbízó levelek megtekintésére kiküldött választmányról;

b) Izenetet a kk. és rr. nek a mgos főrendekhez gróf Rhédey Jánosnak, a főrendi táblához meg nem hivatása tárgyában, a felirási javaslattal együtt;

c) Izenetet a kk. és rr. nek a m. főrendekhez a k. k. előadások II. k. pontja, a katonai élelmezés és szállásolás tárgyában a felirási javaslattal együtt; 's

d) Izenetet a kk. és rr. nek a m. főrendekhez a k. k. előadásokra teendő felirás tárgyában, a felirási javaslattal együtt.

G hiezy Kálmán nádori ítélmester: olvassa az a. alatti határozatot. Erre észrevétel nem lévén, olvassa a b. alatti izenetet 's törvényjavaslatot.

Kossuth L. Pestmegye köv.: A kerületben tett azon észrevételt ismétli, miszerint e tárgynak olly értelem nem adható, mintha azoknak megjelenési joga, kik a törvényhozásba befolyással bírnak, a meghívástól föltételeztetnék; szabadságukban állván azoknak meg nem hívás esetére is az országgyűlésen megjeleni. (Maradjon)

G hiezy K. olvassa továbbá a c. alatti izenetet 's törvényjavaslatot.

Szmrecsányi J. Árva köv.: A mennyiben az izenetben föglalt terv új terhekkel járna, megyje mostoha helyzeténél fogva a postákra nézve igazságosabb arányt kívánt küldői nevében. (Mindnyájan)

Olvastatott végre a d. alatti izenet 's felirási javaslat.

Zarkó J. Elnök: Ohajtotta volna, hogy a választfelirat a helyett, hogy egyes aggodalmak elősorolásába becsátkozik, általánosan szerkesztessék, nemcsak mert azon tárgyak, mellyek a kk. és rr. ket aggasztják, tüzettség megvitatva nem voltak, de mert hiszi, hogy azoknak tárgyalása által a kormánynak nemhelyeslett eljárása elegendőkép igazoltatni fog. Az előadottnak részletes taglalásába most nem ereszkedvén, az 1790: 10. t. ez. iránti állításra nézve megvallja, mikép soha nem volt kevesebb ok annak valódisága 's a kormány függetlenségéről kétkelkedni, mint épen most, midőn nemzeti nyelvünk diadalmát kívánja, a mi pedig az idegen elem befolyását érdeklí: elnök ö mgja kijelenti, hogy ő felsége azon státusfriaik tanácsával élhet, kik neki tetszenek, a mi viszonyainknál fogva szükséges is; különben ugyis csak mint magyar király országol. Legfontosabb kérdés az országgyűlés évenkénti tartása, mit elnök ö mgja elvileg nem ellenéz, de még részletes tárgyalásának szükségét látja. (Maradjon.)

Széchényi I. Mosony köv.: Azt tartja, sokan szerénytelenségnek veszik, hogy e tárgyban ismét fölszólvá: bizony reményli azonban, hogy nagyobb számmal vannak azok, kik a becsületet és őszinte meggyőződést méltányolni tudják. Nem azért eszedezik, hogy szavaira hajoljanak, de hogy barátságos hajlammal kihallgassák. Megvallja, hogy a szóban lévő szerkezet reá jó benyomást tön, mert ha azon feliratok sorát áttekinti, mikben a nemzet a kormánnyal érintkezésbe jött, a körülményekhez képest ennél méltányosabb, őszintébb és kimelöbb feliratot alig talál. Van azonban a feliratban, a mi szótól bökdösi, midőn rígdondol, hogy ez más légkörben más színben fog mutatkozni. Mindenki érzi, hogy olly pillanatban dünk, hol új korszak kezdődik, mellyben midőn egy részről a sehek kitarásában a legnagyobb őszinteség kívánatik, másrésztől a kormány és nemzet között jó hangulatra van szükség, csak így lévén remélhető, hogy a fáradságot siker kísérjendí. Minden kellemetlen érzés kikerülése végett bátor volt a kerületben egy szerkezeti javaslatot fölolvadni, melly meggyőződése szerint eléggé alkotmányos és férfias, 's a jelen szerkezettől csak annyiban különböz, hogy az aggodalmaknak általános megemlítésével éri be. Nem bántja azonban már most, ha a jelen szerkezet megáll némi módosítással, mellyet annak nem lényege, de alakjára nézve indítványozni ohajt. És pedig a szerkezetnek ezen sorait: „Sulyosbitja ezen akadályt az: hogy törvényhozásunkban és országunk kormányzati rendszerének alapzatában is lényeges különbség létezik; ez okozza, hogy országgyűléseinken, a kor szükségéből fölmerült kérdések megoldásában, a nemzet és kormány ezeltatainak összeegyeztetésére biztosan nem számíthatunk. Előleges és egyéb sérelmeink, mellyeket országgyűlésről országgyűlésre sok izben fölpanaszlunk, még mindig orvoslatlanok: és ez által a hozandó bármilly üdvös törvényeink foganatja iránt annyival inkább két-ség támad: mivel törvényeinknek végrehajtása 's kihirdetése sincs teljesen biztosítva. Így az 1836: 21. t. ez. foganatba véve még most sincs; a vallásbeli és váltótörvények pedig az ország határ örvideki részeiben kihirdetve sem lettek. Hozzájárul: hogy a törvényhozás alkotmányos befolyása mel-lőzésének, és a kormányhatalom egyoldalú terjeszkedésének irányja is tapasztalható. És e részben bizonyosául szolgálunk már csak azon intézkedések is, mellyek a megyei szerkezetnek az 1723: 56. és 1836: 36. törvényekben megállapított rendszere körül az eddig kivételes adminisztratori hivatal rendsze-

resítésével, ugyszinté a kapesolt részek közgyűlésére nézve, egyoldalulag jöttek közbe. — Az itt elősorolt egyes tények felséged előtt állásunk általános felvilágosításra szolgálóaknak. Fentartjuk: hogy azok iránt nézeteinket részletesen is felterjeszthessük. Megjegyezvén: miszerint a fenkijelölt akadályok elhárítását organicus átalakulásunk végsikerének feltételeként tekintjük. Meglévén egyebiránt győződve 'stb.” — következőleg kívánja módosíttatni: „Hozzájárul, hogy az újabb időkben fölmerült események közt nem lehetett nem tapasztalunk olly jeleneteket is, mellyek a nemzet alkotmányoszeret köbélben az 1723: 56. és 1715. 120. t. ez. egyoldalú értelmezése körül annál nagyobb benyomást okozott az, hogy az 1836: 21. t. ez. foganatba véve még most sincs; a vallásbeli és váltótörvények pedig az ország határvideki részeiben kihirdetve sem lettek. Főntartjuk: hogy ezek iránt nézeteinket részletesen is felterjeszthessük.” E tárgy körül pártkérdés fön nem forogván, miután szólvé az olly modoru szerkezetet az évenkénti országgyűlésre nézve biztosabb eszköznek tartja, azt a kk. és rr. pártfőgásába ajánlja. (Maradjon.)

Az ezután szólottak, néhánynak kivételével, mind a szönyegen levő szerkezet ellen nyilatkoztak, saját kívánataiknak későbbében maradásá esetére a mosonyi, mint lágyabb szerkezetre szavazván. Hlyenek valának: Szabó A. (Temes), ki tisztán hódoló föliratot ohajtott; Babareczy A. (Csongrád), Dubravay J. (Szerém); Makay S. (Krassó), Moosonyi P. (Torontál); Sebestény G. (Veszprém), ki a módosítás ezen szavai közé: „hozzá járul, hogy az újabb időkben fölmerült események közt 'stb.” ezt kívánta közbevetni; „És több események;” Osegovich M. (Horvátország k.); Bologh (Győr); Paloczay J. (Hont); Jankovics Gy. (Pozsega); Piukovics A. (Bács); Reviczky P. (Esztergom); Szmrecsányi J. (Árva), Forster K. (Tolna); Somsich P. (Baranya); Simon J. (Soprony); Semsey A. (Sáros); Kende Zs. (Szatmár); Ambró A. (Bács); Szalopek L. (Verőcze); Jóni V. (Szepes); Pozsonyi F. (Csanád), kinek voksa azonban Rónay J. követtásra ellenkező nyilatkozata által, kinek véleménye szerint Csanád rendei az adminisztratori rendszert szérelmesnek tartják, elütetett.

Bachó L. Trenesin köv.: Utasítás hiánya miatt nem szavazott; Cserna K. (Fejér) pedig azon utasításánál fogva, miszerint a választfelirat a halán és méltánylason kívül minden más tárgy nélkül menjen fél, sem egyik sem másik szerkezetre nem szavazott. — A főnebbiek közül: Temes, Szerém, Horvátország, Bács, Árva, Tolna, Baranya, Szepes megyék követei világosan kijelentették, hogy az évenkénti országgyűlés eszméjét nem pártolják.

Károlyi I. Pest városa köv.: A Pesten tartandó évenkénti országgyűlésre nézve küldőinek azon hajlamáról biztosít, mikint ha abba ő felsége kegy. beleegyezni méltóztatik, Pest városa az országos rr. ket szives örömmel fogadandja kebelébe nemcsak, hanem alkalmasabb szállásokról is fog gondoskodni azoknál, mikben most szoronganak. Nem emlíve a könyvelmeket, mikben az országgyűlés Pesten részesülne, egyedül azon segédesszükökre, minők: az orsz. könyvtár, muzeum 'stb. mutat, mellyek Pesten az orsz. rr. ketek kinalkoznak. A szerkezetre nézve ohajtotta volna, ha a választfeliratban a kir. városok ügye is megemlítették, mi által a sok százezrekre menő ipariüző osztály előre is megnyugtattva lendett.

Dubravay J. Szerém köv.: Az ilirismust illetőleg azon felvilágosítással szolgál, hogy e részben a kormány több évek előtt báni uton küldött intézvények által erélyesen föllépett. Szólvé nem tagadja, hogy létezik társaság, melly magát ugyan „ilir”-nek nem nevezi, de mások által annak nevezetik. Azon társaság törekvése szólvé szerint díeseretes, mellynek semmi politikai irányja nem lévén, működése az irodalom körében határozódik, miről annak idején bővebb felvilágosítást nyújt.

Smaics B. Buccari köv.: Midőn a legújabb szerencés eseményekért 's a kir. előadásokért hálát és köszönetet szavaz ő felségének, — a feliratban sérelmekről említést tétetni nem ohajt, annál inkább, mert küldői a horvátügyben sérelmet nem látnak; 's a turopoljai gróf ellenében szólvé a horvátországi követeket törvényes, és nemcsak 60 választó által küldött követeknek nyilatkoztatja.

Jozipovich A. Turopolya köv.: Szerém köv. előadására, melly szerint ilirpárt nincsen, elismeri, hogy kir. biztosok küldettek; de a vizsgálat eredménye mindekkorig napnyre nem jött, holott szólvé minden kihallgatás nélkül hivatalától rövid uton fölfüggesztették. Buccari követének állítására szólvé idővel behizonyítani igéri, mikint a horvátországi követeket csak 60. egyén küldte az országgyűlésre, 's ezeket felhívja, mondanak meg, hogy kinek küldenek követi jelentéseket? Referálnak-e Zágrábnak is? —

Bunjik J. horvátországi köv.: A turmezei grófnak többszöri felhívásaitól magát 's követtársát megkiméltetni kéri.

Melinchevich A. Varasd v. k.: A horvát eszményekre hivatkozásnak helyét a feliratban nem látja, e tárgy még megvitatva nem lévén. Különbön megjegyzi, hogy a jelen korszak a haladás korszaka lévén, Horvátországban is történetek mozgalnak, de mellyek az új eszmék kifolyásának tekintendők: 's midőn a horvátok nemzetiségük szilárdítása tekintetéből legdrágább kincsöket — anyai nyelvöket — a magyar nyelv tszetele mellett hivatalos nyelvével emelni ohajtták, e részben csak segédkezre és gyámolításra számolhatnak, mert midőn nemzetiségüket feláldozni nem gyávák, azt tőlök elvenni sem igazságos sem üdvös nem volna.

Ferenchich J. Kaproncza v. köv.: A feszültség és ingerültség okát a félreértésben keresvén, ugy látja, hogy midőn a horvátok a Magyar-és Horvátország közötti alkotmányos kapesok felbontásával gyanúsítottak, ezek ismét nemzetiségüket vélték veszélyeztetve lenni. Mind a két gyau

alapt... esok... nemze... dezesé... ben sz... 's álta... Z... módos... az elő... vételei... K... sát ne... ván, a... M. kö... E... mosony... szakas... hogy... nem ny... midőn... tatni k... B... szerkez... aggoda... szorítat... E... nyugtat... el van... ket tem... fogadni... K... stylaris... Sz... stylaris... midőn a... gyakorl... korlat... előbb... ily tá... tatott... E... szerkez... elozlat... I... alispáni... zési, sz... kodás eg... lyökbe a... gyei tö... polgári... lített bír... Iső sban... ságot kö... mint első... tésekor a... lévő, de... haladé... folytatn... alatt álló... lebbvitel... 5. §. A... sel ellát... jegyzőb... elégséges... elnökség... lyoztatás... illeti, ki... 7. §. Az... közgyűlé... közöl a... társra a... betöltésé... 3. huszor... kik a me... meghatá... nak, egy... kolai, mi... leg kimu... egyének, nemnemes... ván, az ig... olvastatik... kívül azo... lekötelez... második f... választott... rittatik, t... §. A rende... e végre ki... ispán vag... sseggel fog... előtt teszi... ülnökeinek... gyék külön... által határo... a megállap... befolyánk... selök elvá... ki az első... szerint e... kök is újra... két ülnök

alaptalan. Nincs, ki Horvátországban az alkotmányos kapcsolatok felfüggetlését forralná magában; 's midőn a horvátok nemzetiségüket biztosítandók, a tartományi közgyűlés elrendezésébe beleegyeztek, egyedül jogukat gyakorolták. Különben szóló a horvátországi követnek e tárgyban már kifejezett, 's általunk is közzétett nézetéhez ragaszkodnak. —

Zarka J. elnök: Végzésül kimondván, hogy a mosonyi módosítás el nem fogadtatott, felhívja a kk. és rrket, hogy az elfogadott felirati javaslat szerkezetére, jelensék ki észrevételeiket.

Kossuth L. Pest köv.: A mélt. elnök ezen felszólítását nem fogja fel; mert a mosonyi módosítás el nem fogadtatván, a szövegen lévő felirat elfogadottnak értetik, melyre M. követének sem volt észrevétele.

Elnök: Ugy hiszi, hogy a melly szakaszokra nézve a mosonyi módosítás történt, azok el vannak fogadva, de más szakaszokra lehetnek még észrevételek. Ő mltsága kijelenti, hogy a többség kímesterkélése végett semmiféle fogásokhoz nem nyul, de csak a gyakorlatot kívánja fentartatni akkor, midőn az izenetet és törvényjavaslatot szakaszonként felolvasatni kívánja.

Bónis S. Szabolcs köv.: A vitatás alatt nem lévő egyéb szerkezet M. követe által is elfogadtatván, az elnök felhívása aggodalmat költe benne, mintha a többség új vitaközlésre szorítottatni ezéoztatnék.

Elnök: Ismét a régi gyakorlathoz hivatkozván megnyugtatótúl kijelenti, mikint a tárgyalat javaslatok érdemileg el vannak fogadva ugyan, de szerkezetükre nézve észrevételeket tenni még lehet. A többségtől függ azokat el-vagy el nem fogadni.

Kende Zs. Szathmár követe: A szerkezetre némelly stylaris megjegyzést tesz.

Szentkirályi M. Pest köv.: Hogy a szerkezet felett stylaris észrevételek tétessenek, ez ellen kifogása nincs, de midőn a katon. élelmezés és szállásolás feletti okiratoknál ezen gyakorlat nem használtatott, nem látja helyén, hogy e gyakorlat most vételessé ismét fogadtatva, 's ha a gyakorlatot előbb megtartani nem tetszett, legalább ez ülésben 's főképp illy tárgynál, melly hat napi vitatás után eléggé megfontolatott — azt felhozni különösképpen találja.

Elnök: Előbbi nézetéhez ragaszkodván, — miután a szerkezetre senkinek többé észrevétele nem volt, az ülést elosztatta.

Törvényjavaslatok.

F. TÖRVÉNYZIKK. A vármegyei törvényszékről. Az alispáni és szolgabírói ítélőszéke — a rövid-utú visszahelyezési, szóbeli és mezei rendőrségi perekben gyakorlott bíráskodás egyedüli kivételével — jövedőre megszüntetvén, helyükbe a vármegyei törvényszék állítandó. — 2. §. A vármegyei törvényszék az ekkorig is előtte folytatni szokott polgári, köztisztviselői és büntető perek kivül, a felebb emelt bíróságok elibe tartozott mindazon perekben, mellyek az Iső sban kivettekhez nem tartoznak, és valamint minden adóságot követelő perekben is, az összevagy való tekintet nélkül, mint első bíróság fog itelni. — 3. §. A jelen törvény kihirdetésekor az alispáni és szolgabírói ítélőszékek előtt folyamatban lévő, de végítélet által még el nem döntött ilyenmü perek haladéknélkül az illető törvényszékhez átteendőek, ez előtt folytatandók és általa elítélendők. — 4. §. A megye hatósága alatt álló első bíróságú egyéb ítélőszékek előtt folyó perek felebbvitel esetében az illető megye törvényszékére viendők. — 5. §. A megyei törvényszék egy elnökből, hat állandó fizetéssel ellátott rendes ülnökből és két előadó szavazattal nem bíró jegyzőből fog állani, iteltohozára az elnökkel együtt öt tag elégséges a hét tagnál több nem bíráskodhatik. — 6. §. Az elnökség a főispán, vagy annak helytartóját, ennek akadályoztatása esetében az alispánok egyikét vagy azon ülnököt iteli, ki a választás rendsora szerint első a többiek között. — 7. §. Az ülnökök a jelen törvény kihirdetése után tartandó első közgyűlésen a főispán vagy annak helytartója által kijelöltek közül a kk. és rr. szabad szavazattal választatnak. Választásra a főispán vagy helytartója által, minden egyes ülnökség betöltésénél, tekintet nélkül a polgári állapotra — legalább 3. huszonegy éves kort már elért oly egyének jeleltetnek ki, kik a megyék helybeli körülményeikhez képest szabály által meghatározandó bizonyos mennyiségű saját jövedelemmel bírnak, egyszersmind törvénytudományi jártasságukat mind iskolai, mind pedig törvénygyakorlati bizonyítványokkal kellőleg kimutatni képesek. — 8. §. Az illy minéműségekkel bíró egyének, jelen törvény kihirdetése után azonnal, nemes és nemnemes tagokból álló küldöttség által három évre összeiratván, az így készitendő névjegyzék a választó közgyűlésben felolvastatik. — 9. §. A köztörvények által kizárt személyeken kívül azok is, kik másoknak magános szolgálattal vannak lekötelve, ugy a pereket folytató ügyvédék, és kik első és második fokozatu atyafiságban állanak a törvényszék már megválasztott tagjaival, addig míg a felforgó akadály el nem hártatik, törvényszéki ülnöki hivatalt nem viselhetnek. — 10. §. A rendes ülnöki hivatal megüresedett helyeit, a különösen e végre kihirdetendő közgyűlésen a vármegye közönsége a főispán vagy helytartója által kijelöltek közül, szavazati többséggel fogja betölteni. Az elválasztott ülnökök a kk. és rr. előtt teszik le a bírói esküt. — 11. §. A törvényszék rendes ülnökeinek állandó fizetése — méltó tekintettel az egyes megyék különös viszonyaira, ezeknek felirásai nyomán ő felsége által határozatván meg, a házi pénztárból fog fizettetni, mellybe a megállapított díj-szabály szerinti törvényszéki díjak ezentul befolyanak. — 12. §. Minden tisztujtítás alkalmával a tisztviselők elválasztatása végeztével, azon két törvényszéki ülnök, ki az első választás rendsora szerint utoljára választatott, és e szerint egyik tisztujtástól a másikig, sorban a többi ülnökök is újra megválasztandók, ugy hogy az ekkép választott két ülnök ezután csak minden harmadik tisztujtásnál kerülhet

új választás alá, időközben pedig egyedül bün, vagy hivatalbeli visszaélések miatt, rendes ítélet által foszthatatik meg hivatalától. A kilépett tagok, kiket a főispán mindenkör kijelentni tartozik, ismét választhatók. — 13. §. Az állandó fizetésű rendes ülnökök felül a tisztválasztások alkalmával főispáni kijelölés mellett a 7dik sban érdekllett minéműségekkel felruházott egyének sorából törvényszéki táblabírák is fognak a megyék belső körülményeikhez képest szükséges számmal választatni, és ezek közül szükség esetében, a választás rendsora szerint, a törvényszéki elnök által annyi egyén fog meghivatni, mennyi a törvényszék kiegészítéséhez megkivántatik. — 14. §. Az ekkép helyettesített ülnökök bírótársakkal egyenlő szavazattal és hatósággal bírnak, és azon törvénykezési idő alatt, mellyre meghivatnak, a törvényszéki ülésekben két forint napidíj mellett folyvást jelenlenni tartoznak. — 15. §. A két jegyző a többi tisztú jegyzők közül, egyik tisztujtástól a másikig a vármegye közönsége által rendeltetik ki a törvényszéki ülésekhez, kik két for. napi díj mellett a rendes jegyzőkönyvet viszik, és a pereket nem kivonatban, hanem egész kiterjedésben adják elő. — 16. §. A bírói szemlére, valamint az ítélet végrehajtására és más ollyas foglalatosságok teljesítésére, mellyeket az ítélőszék kebelén kívül bírói ítélet következtében kell fogantatni venni, a szolgabíró az esküvel küldetik ki. — 17. §. Az ekkép rendezett megyei törvényszékek, mellyekre nézve az eddigi rendes törvénykezési szünet eltöröltetik, a felforgó szükséghez képest, ünnepek és vasárnapok kivéve, folyvást tartandják üléseiket, 's a törvényszék tagjai csak az elnöktől kapott engedelem mellett távozhatnak el a hivatal helyéről. — 18. §. A törvényszék ülési nyilvánosnak, szemérmert sértő esetekben azonban, midőn t. i. a nyilvánosságból közbotránykozás érdehetne, vagy általa az erkölcsi illedelem megsértenék, a törvényszék határozata következtében a hallgatóság eltávolitattik. — 19. §. A hallgatóság számára a teremben korlát által elkülönözött hely rendeltetik, hol az teljes esendben és hallgatásban maradni köteles. Ha a hallgatóság közöl egy vagy több bármelly személyek a rendet zavarják, vagy akármü módon zajt csinálnak, és az illeto székü szolgának intésére a esend azonnal helyre nem áll, ezen személyek az elnök rendelkezésére a teremből tüstint kiharancsolatnak, sőt fegyveres erővel is eltávolitathatnak; az ellen-szegülok pedig elfogatván a törvényszék által, vétkök minőségéhez képest azonnal 100—200 ftig terjedő pénzbéli büntetésre, vagy 10—20 napig tartó fogságra ítéltetnek. — 20. §. A pernek előadása után az ítélőszék tanácskozás végett a helyzet szerint, vagy külön terembe vonul, vagy a hallgatóságot az ülési tereméből kiküldi, és az ítélet felett tartandó szavazás zárt ajtóknál történik. — 21. §. A megyei törvényszékek egymás közt, ugy a törvényhatóságokkal és a felebbviteli bíróságokkal is a törvényhatóság peeséje alatt közvetlenül leveleznek. — 22. §. A törvényszékek kötelesek az elöttek felforgó büntetőperek mibenlétét kimutató táblás jegyzéket felvénkiint, a többi perekről szóló jegyzéket pedig évenként a vármegye közönségének bemutatni, melly az első a helytartótanács- a másikat a magyar királyi udvari kanzellária útján ő felsége elibe terjesztendő. — 23. §. A házi pénztárból fizetendő perbeli díjak következők: 500 pengő forintnál nem nagyobb keresetü akár rövid utú, akár rendes, nemkülömben a személyt illeto perek megítéléséül 24 for. Az 500 fot felulhaladó 3,000 ft-on túl nem terjedő tárgyu perekül 48 for. — 3,000 ftnyi értékü perekül kezdve határozatlan öszvegy az emlitett 48 ftnyi díjen felül minden további ezer után 4 for. Ezen díjak egyik fele a per felvétele- a másik a végítélet kihirdetése előtt a felperes által tétetik le. A felebbvitel perek előterjesztésétől, ide nem értvén az urbéri pereket, valamint a jobbgyök és szegények pereit sem, 10 ft. 's ezen díjt akkor, midőn az ítélet az első bíróságú ítélőszékhez visszaküldetik, a nyertes fél tartozik a házi pénztárból lefizetni, magában érte-tödvén, hogy ez is az elmarasztalt fél által megtérítendő költségek közé számittatik. A kereset s idéző levélül akár vannak ahoz az oklevelek másolatai mellékelve, akár nem 2 ft. Törvényszéki végzés vagy ítélet hiteles másolatának kiadatásáért 1 ft; átküldő levélért 2 ft; barátságos egyezés felül kiadott bizonyítványért 3 ft., be-vagy kitüblázásért 1 ft. A perek másolatai kiadásánál magában értetődik, hogy az illeto fél a papiros árát a házi pénztárból megfizetni köteles; egyébirint lemasolásért az iv minden lapjától, melly legalább 30 rendesen irott sort foglaljon magában 6 kr. Kiküldetésék esetében napi díj fejében az élelembeli ellátáson kívül a szolgabíróknak 2 ft; az eskütnök 1 ft.

Megyek.

ABAUJBÓL, nov. 21. Tegnap végeztetett be főisp. helyettes ő nsga elnöklele alatt egy hétig tartott évrövedes közgyűlésünk. Mindenekelőtt a követválasztási jegyzőkönyv hitelesített, melly egyszersmind országgyűlési utasításunk négy pontját tartalmazza. Az első intézkedik a szokott tisztelgésekről. 2dik István főherczegnek nádorrá választásáról, a kijelölést tartalmazó kegyelmes levélnek felbontása nélkül. 3dik: Az elhunyt ötven éves nádor emlékének örökítéséről. 4d. A magyar nyelvnek lélelemből kiterjesztéséről. 'S végre ámbár a rrk az 1791: 13. t. cz. szellemében sem a sérelmek tárgyalásába, sem az országgyűlési utasításokat kidolgozó választmány munkálatának bírálásába ereszkedni nem akartak mindaddig, míg a k. kir. előadások követeink által rendes postán velünk nem közöltetnek; mégis S. B. bírő indítványára a főispánoknak törvényszékekemi elnökösködésök 's az adminisztratori ugynevezett új rendszer sérelmeinek vétvén, rögtönözve az illeto választmány mellözétével, miután F. S. bírő számos negatív törvények idözésével, — mellyekben t. i. a bírák egy a főispánok nincsenek megemlitve — ezen megyei főhivatalnokok természetes jogukat megtagadta volna, elhatározatott: hogy ezen sérelmek 5dik pontja legyen anyautasításunknak. Mostani

gyűlésen ezen pont módosítása ellen legelső szót emelt K. J. lelkes m. alispán, azután pedig R. J. prémontrei kanonok, ki a határozat ellenében annyi törvényzikket idézett, hogy a főispánoknak bíráskodhatási jogukat osztromló baloldal urainak, nem a határozat törvényserűségében, de csupán ellenzéki elvnek kivívásában kelle az áldott megelégedést keresniök. A határozat P. A. bírő okszerű nézete szerint megmaradt, mivel végtelen zavarok tömkelegébe bonyolodnánk, ha egyik gyűlés a másiknak határozatát megsemmitené. Azután F. F. főszbiró indítványára, mivel a két táblabíróknak törvényidözéséből kitéstett az, hogy illy nagyszerű tárgyan ítéletet rögtönözni nem tanásos, határozattá lön: hogy hasonló tárgyak, valamint eddig is szokásban volt, mindíg az illeto választmányhoz utasitassanak. — Pestmegye levele, mellyben megyénk termékeiről 's azoknak áráról időszakonként magának tudósításokat megküldetni kér, nem igen pártolattott; azonban most egyszer mindenkör a termékek rovatos jegyzékét megküldjük, de árak iránt mit sem irunk, mert ez megyénk különböző piacain különöz. — M. P. fa- és magtár-felügyelő hivataláról lekösztövény főisp. helyettes által helyettesített Tóth János eddigi hajdúk hadnagya, ennek helyébe pedig, mint levelében emiliti, főkormányzó jogánál fogva hadnagynak kinevezte Moly Károlyt. Erre T. A., O. J. és többek által szó emeltetett a főispáni jognak a hadnagykinevezésrei kiterjesztése ellen és mellett. Hosszu vita után ő nsga határozatot akép mondotta ki: hogy az eldöde által gyakorlott jogból mit sem engedhet; azonban a leváltárnok nézze meg a tiszt- és illetozt hadnagya választási jegyzőkönyveket, mellyekből, ha az tetzenék ki, hogy a hadnagya kinevezése valaha a rrhez tartozott, már most az ügy kétes lévén annak eldöntése felirás útján eszközöltessék. — Országgyűlési követ Szentimrey György főjegyzői fizetése első aljegyzőnek, — az első aljegyzőnek fizetése másodiknak kiadatni rendeltetett, ennek fizetése pedig két tiszteletbeli közt egyenlően felosztatni fog. Gyűlés utolsó napján tapasztalván a rrk, hogy a tisztviselők lassankint széledni szoktak, jegyzőkönyvileg ezeket megintenni rendelték, minél fogva a gyűlés végét bevarni — az elnöknek bejelentendő ok nélkül — köteleességöknek tarták. — A k. kir. előadások kihirdetésére folyó hó 27kére rendkívüli közgyűlés van hirdetve. — Rend. I. v.

KOMAROMBÓL, Novemb. 26. Folyó évi majusban Komárommegye részéről tartatott általános tisztujtítás alkalmával több egyén, kik a megye rendei bizalmát bírák 's kiket hivatalos pontosság és igazságiszeret jellemzének 's kiket tisztviselőkkül továbbra is bírní ohajottak, — a hivatalos pályáról lelépett, 's köztük a hivatalának fényt adó 's erélyességéről ismeretes H. E. főszoalgyó is; — 's az imént érintett egyén lépése féjt mindenkinék, 's csak azon remény enyhíté fájdalunkat, hogy eljövendőnek hittük az időt, mellyben a vonzódis nemes érzelmét iránta tanusíthatandók, 's hogy ugyanazon közbizodalom, melly őt a tisztikarból eltünni látta, fölemelendi idővel őt azon polezra, mellyet ekkor, a szinte köztisztület tárgyai, a két alispán betöltve tartának. — Ezen reményünk teljesült. — Ugyanis első alispánunk G. K. országos érdemeit méltányuló felséges királyunk által előbb személynöki, kevés napok multával pedig nádori itelöstemerré lett kinevezetése által, az első alispáni szék megürülvén, a törvények megtartásában senki által magát meg nem előztető nmlgu főispánunk által, e hely betöltésére tisztujtítósók folyó hó 25re hirdtetett. — Eljövén a választás napja nmlgu főispánunk a tisztujtó gyűlést — jeles alkalmi beszéddel színni nem akaró éljenek közt nyitotta meg, mit első alispán ur érzékeny bucsubeszéde váltott fel. — Ezután a választás kezdődvén, első alispánul: Pázmány Dienes eddigi másodalispán 's országgyűlési követünk egyhangulag megválasztatott; kinek megválasztatása után, szót emelt nmlgu főispán ur, kinyilatkoztatván: hogy ha bár főispáni jogaihoz tartoznék, az ekkint megürült másodalispáni hivatalt helyettesítés által betölteni, mégis a nálá kijelentett közakarataknak, valamint mindenkor, ugy most is engedni ohajtván, annak betöltését is választás alá bocsátja. — Melly loyális nyilatkozata főispán urnak éljen kiáltásokkal üdvözöltetvén a kijelöléshez fogott. Alig hangzott el Halasy Ede neve 's a két ezert haladó választók felkiáltása százszorososan viszonzotta azt, miglen főispán ur esendet kérve — őt mint megyénknek megválasztott másodalispánját be nem mutatá, melly után férfias beszédeben a rendeknek iránta nyilvánított bizodalmat megköszövnén az esküt letette, mellyre folytonos éljenekben tört ki a választók nagy tömegének örömezete. — A választás után K. L. indítványára, Sz. D. tb. főispán ő excellja által árvás küldöttségi és büntető törvényszéki elnöknek, 's azon perekre nézve, mellyek másodalispán urat akár rokon akár birtokviszonynál fogva érdekelnek, bíróknak helyettesített mindaddig, miglen elsőalispán ur követi pályájáról haza térve, az ekkint történt helyettesítés az illeto kezébe alá visszaadatik. Este mind nmlgu főispán ur mind a megválasztott másodalispán fáklyázene kíséretében üdvözöltettek, mire mindketten nyomatékos beszéddel válaszolván, megtsziszteltetésüket megköszönték. — Rendes levelező.

BUDAPESTI HIRHARANG. Bocsánatot kérünk t. olvasóinktól, hogy ismét az uralkodó drágaságról kell szólnunk, de hiába, evésivás tartja kapcsolatban a lelket a testtel, ezen utóbbinak igényei tehát mindenesetre kitünő fontossággal bírnak. Fővárosunkban az élelmiszerek ára folyvást emelkedvén van, ámbár az idő még mindig ollyan, hogy egészen ellenkező eredményt lehetne

várni. Csak néhány körülményre figyelmeztetjük az illetőket, melyek belbizonyítandók, hogy a mostani drágaság mesterkéltséget, és sokkal inkább terheli a vagyontalan osztályt, mint a harmincz év előtti nagy drágaság és szűk idő; akkor ugyanis — csak Budapestről szólunk — a gabona és liszt sokkal drágább volt mint most, s a marhaszék mégis tíz krajczáron méretett; akkor sokkal több pénz keringett itt, mint most, mert például a melly bort akkor 30—40 forinton lehetett eladni, az most 8—10 forinton is alig talál vevőre, s maga e körülmény Budán néhány ezer embert koldusbotra juttatott, kik szőlőművelésből éltek, s most kihányják a tőkét és helyökre burgonyát ültetnek, csak hogy legalább az éhség legnyomasztóbb terhet enyhíthessék. Aránylag tehát sokkal súlyosabban nyomja a drágaság jelenleg a főváros lakosait, mint 1816-ban, s tulszám nélkül mondhatni, hogy mindenki aggalommal tekint a hidegebb hónapok elibe, mert mind-egyedgyetlen erélyes rendszabály sem mutatkozik, mellytől valódi enyhülést várni lehetne. Az elővásárlás megtiltása csak siker nélkül írott malaszt; mert a városi hatóság nem bír annyira erővel, hogy illő ellenőrködést gyakorolhasson; a dologtalan csavargók, naplopók, tolvajok elszállítására pedig már általános nevétség tárgyává vált, s csak e napokban történt, hogy hetven elszállított betyár közül huszonnégy óra mulva hatvan már ismét Pesten gyakorolá ragadozó mesterségét! És ez évek óta történik így, s évek óta majd minden héten nyilvánosan rovatik meg, és még sincs sikere. Nagyítás nélkül mondhatni, hogy fővárosinkban folyvást néhány ezer ilyen veszélyes here tartózkodik, s a rendőrség nem bír tőlök megszabadulni, mert a vidéki hatóságok nem nyújtanak segítséget a továbbállításra. Az említett két rendszabály elégtelensége tehát nem vehet gátot a drágaságnak, már pedig mindaddig még nem történt, mikor fog tehát lényeges rendszabály életbe lépni a közgazdálkodására? Minél továbbra halasztatik az ilyen intézkedés, annál nagyobb áldozatokat igényel, és sikere annál kétesebb. — Pesten egy külföldi emberbarát mulat jelenleg, ki mindent a börtönöket tekint meg, s ezek javítására törekszik, nálunk nem sok épületet fog látni, s már ugyancsak megjárta, mert valahol egy hatóságíró iróda lép-ven, melly igen elhagyott szomorú állapotban van, rész-vevőleg jegyzé meg, hogy ezen foglyok bizonyosan igen nehéz bűnösek, mivel ilyen szurtos, egészségtelen helyen tartatnak. Azt gondolá tudniillik, hogy börtönben van! Hát némely valódi magyar börtönökben ugyan mit fog gondolni? — Itt nálunk bizonyos urak minden hónapban perselyes embert járatnak koldulni, a szenvedő emberiség fölségelésére, s ők magok minden héten nagy vendégséget adnak, mellyben egy foly a pezsgő, mintha csak ökörfarkkóró virágának, vagy silány bodzának leve volna. Adja Isten egészséggökre, de aztán ne csodálják, hogy ilyen eljárás következtében a persely többnyire üres marad, mert az emberek oly irigyek, hogy nem szeretnek pezsgőre pénzt adni, ha magok is nem ihatnak belőle. — Egy itteni orvos azon nevezetes felfedőzést tevő, hogy a kénegényt igen szerencsés sikerrel alkalmazhatni az éhség ellen is; ha ez még több kísérleteket teend, végre bizonyosan azt is föl fogja találni, mikép lehet a kénegényt téli nadrág helyett használni. — Egy nyelvbuvár azon indítványt tevő, hogy a zongora ezentul inkább zongora legyen, mivel a mostani művészek rajta zene helyett inkább csak ürdöngős zajgást visznek véghez. — A légszuszuligatásból csakugyan lesz valami, mert ezen fontos ügy most ismét tanácskozás alá jutott, mihelyt onnan kijut, aztán csak az van hátra, hogy a végét meggyújtás, s a többi magától fog menni. — Hol, hol nem, az mindegy, de annyi bizonyos, hogy valahol valakit valaki innepélyes szónoklattal tisztelt meg, még pedig este. A szónok nem tanuló meg beszédét, hanem írásból olvasá, még pedig mikép? Fáklya volt ugyan elég, de ha ezeket közel tartják hozzá, hája és szakála kárt vallhatott volna, s kórtében pedig csak az albinák és kakkerlakok tudnának olvasni, ha olvasni tanultak volna; a tisztelt szónok tehát egyik kezében gyertyát, természetesen égő gyertyát, s a másikkban papírost tartá, mellyről szívőnek érzelmeit, természetesen égő érzelmeit le- és illetőleg fölolvassa. A beszéd hosszu vala, s fájdalom a gyertya is hosszu volt, és oly lassan égett, hogy a beszédet mindenesetre végig kelle hallgatni; a megtisztelt már izzadt a hosszu beszédétől, s nagyokat sohajta, egy ily nagy sohajts kisé meglengeté a gyertya lángját, s ez valóban a sors intése volt. A megtisztelt most a sohajtsát fuvassá változtató, közelebb lépett a szónokhoz, mintha lelkes beszédét jobban akarná hallani, nagyot fűtt, és a gyertya szerencsésen elaludt, mire a szónok elakadt, a megtisztelt pedig rögtön köszönőleg válaszolt, mielőtt a gyertyát ismét meggyújthatta volna a szónok, ki erősen fölvevő magában, hogy máskor hasonló alkalommal kargyertyatartó mellett fog szónokolni. — Pesten egy szerencsétlen éltes férfi huzamosb ideig szigorú orvosi felügyelés alatt tartatott, mivel több jeleit vették észre az örültségnek; nem rég azonban egészségi bizonyítvány mellett szabadon bocsáták őt az orvosok, mire ő rövid idő mulva egy szép fiatal hajadont nőül vett. Az egyik orvos attól tart most, hogy a bizonyítvány kiadását elhírtelenkedtek. — Épen e pillanatban ezen levelet kaptuk közlő kézzel: „... A tudós társaság eddig többnyire öszkor adá ki jutalmait, és igen helyesen, mert így aztán a pályanyertes írók annak idejében elláthaták magokat téli szükségseikkel. E körülmény a mostani drágaság mellett kettős figyelmet érdemel, s mégis úgy látszik, hogy épen most még továbbra kívánja a tudós társaság

halasztani jutalmainak kiadását. Ezt nyilvánosan gún-csolni kellene. 'sat.' Ezzel megtörtént, s épen nem kételkedünk, hogy a tudós társaság rögtön vásárolni fog néhány zsák lisztet, burgonyát 'sat., hogy a pályanyerteseket, mennyiben kívánják, ily természetmennyekkel is kielégíthessék, miknek ára később magosra fog emelkedni. — Bécsben jelenleg tizenhárom művész van, ki mind hangversenyre készül, s Pozsonyba szinte tizenhárom utazott. Szerencsétlen szám, egy mind a két helyen meghal, s Budapestben mindenesetre csak ezen kettő tehetesen szerencsét. — A ki hát váltó krajczáron egy meszely sört akar inni, menjen az új Tüköry-sörházba és fizessen tíz ezüst krajczárt belépti-díjúl. A dohányfüst elnyeléseért külön díj nem kívántatik. — Mult héten két mézárólegényt hamis mérték miatt megbüntettek, ámbar egy hét alatt e miatt alig panaszkodik negyven ezer ember. —

JELENTÉS, az első m. f. akademia gyámolító társulat közgyűléséről. Az első magyar festészeti akademia gyámolító társulat f. évi nov. 3kán közgyűlést tartott Ürményi Ferencz ő excellja elnöke alatt, mellyről következőkben van szerencsém tudósítani a t. közönséget. A szép számmal összegyűlt részvényes urak előtt jelentést tón a választmány a társulat ügyeinek eddigi állása és kezelése felől: miszerint — előrebocsátván ezen társulat keletkezésének rövid történeti vázlatát — az elnökséget Ürményi Ferencz ő excellja elfogadni kegyeskedvén, s elnökül Kubinyi Ágoston ő nsga választatván eddigéig csak 24 választmányi tag intézé az ügykezelést; továbbá, hogy elnök ur 66 pengő fős alapítványán kívül 238 két pengő fős részvényt bír a társulat (melly szám a gyűlés folyama alatt nyolczszáz szaporodott) mellyek nyomán Emich Gusztáv pénztárnok urhoz 500 pengő ft lón eddigéig befizetve, hogy a törvényhatóságokhoz folyamodványokat intézett a társulat alapítványok tétele iránt, s elnök ő excellja a mult october 20kai köztisztelges alkalmával ezen ügyet is ajánlá István főherczeg kegyelmes pártfogásába; hogy a társulat anyagi érdekeinek emelésére műtárgyakból álló kijátszást rendelni szándékozik; hogy már eddig is öt ifju képeztetéséért fizetett a társulat Marasztóni akademiájában s legujabban ismét kettőt választott el a választmány, mihez képest az eddigi ügyes kiadás — egyéb mellék-költségeket is ide értve — 495 ft 30 kr., pénztármaradék pedig 4 ft 30 kr., végre hogy eddigi titkár Ritter Sándor ur lemondván, ideiglenes titkárul alólirt választatott el. A közgyűlés e jelentést helyesléssel fogadván, a kijátszást iránti intézkedés az eddig működött biztosságra ruháztatott továbbra is. Az alapszabályok szerint 40 választmányi tagnak kellvén lenni, e szám most kiegészítve lón, folyamodványok, valamint a törvényhatóságokhoz irattak, ugy a püspökök és káptalanokhoz is intézett határozattak; a festészeti akademiára nézve pedig rendelkezett: hogy Marasztóni ur a választmány színe előtt növekedéivel nyilvános próba-vizsgálatokat tartson. Végeztül elnök ő excellja megköszönvén a jelenvottaknak szíves részvételét, ezen ügyet a t. részvényes uraknak s az egész közönségnek figyelmébe, pártfogásába hathatos szavakkal ajánlván, s ennek a hírlapok útján teendő tolmácsolásival titkár közgyűlésileg külön is megbízatván, — a gyűlés elszólt. — A történeteknek ezen rövid elősorolása után van szerencsém a már most teljes számú választmányi tagoknak vérsorát ezennel közölni, kik is, következő t. urak, elnök: Ürményi F. ő excellja; alelnök: Kubinyi Ágoston; pénztárnok: Emich Gusztáv; ideigl. titkár: Ney F. választmányi tagok: Bajzáth Rudolf, Batthyányi Kázmér gróf, Batthyányi Lajos gróf, Blass Mór, Burgman Károly, Császár Ferencz, Döbrentei Gábor, Dessevffy Emil gr., Fáy András, Fancsy Lajos, Gétzy Péter, Hajnik Pál, Hazucha Ferencz, Károlyi György gróf, Kassalik Endre, Kirner József, Kiss Bálint, Kis Károly, Kronperger Antal, Lieder Frigyes, Lukács Mór, Mátray Gábor, Mátray József, Mühr Antal, Nagy István, Nürnbergi Pongrácz, Nyáry Pál, Ordódy Flórián, Orey György b., Peregriny Elek, Puhovszky Ferencz, Pfaller Károly, Rosenfeld József, Schedius Lajos id. Schernhoffler Károly, Simoncsits János, Staffenberger János, Unger Antal, Vanko Dániel, Weiss B., urak. — 'S most ezeknek közlése után, legyen szabad, megbízatásomhoz képest, de saját meggyőződésem szerint is, még néhány szót mondanom ez ügy érdekében. — Hogy hazánk fejlesztését nem egyoldalulag, hanem lehetőleg minden irányban kell eszközölnünk, ha azt nagygyá, dícsővé, és — műveltté tenni akarjuk, — azt mindenki átlátja, ki nines a csupán anyagi haladásban elfogulva, de a szellemi életnek is szívesen enged egy föbb tényezői jelentőségét. A képzett, művelt szellem szükségképp művészetekben is nyilatkozik, — sőt a valódi műveltségnek egyik mulhatatlan kiegészítője a művészet, — legyen ez aztán akár gyakorlása akár pártolása a művészetnek. Nálunk a művészet eddig paragon hevert, mert — közmíveltségünk csekély vala, s bármint erőlködjünk művelteknek látszani, azt senki sem hiend, míg a művészetekben nem állunk magas polczra. A festészetet, általán véve — bátran nevezhetni az összes művészetek egyik királyi testvérének. 'S ime ennek közönségesebb megkedvelését akarja nálunk megalapítani Marasztóni akademiája, ennek esarnokaiba olajtja bevezetni a tanulni vágyó fiatal nemzedeket. Már csak azért is teljes méltánylatot érdemel. — Igaz ugyan, hogy ezen akademia nem felheltet meg eddig minden már évek óta pengetett eszményiesb reményeknek, s pedig azon egyszerű okból nem, mivel az azt létesítő erő nem volt s nem lehetett kellő arányban a még sok tekintetben paragon heverő hazai művészet igényeinek roppantságával. Nemzet igényeit csak nemzet ereje elégítheti ki kellőleg, — országos hiányt csak országos segély, országos intézet pótolhat ki méltóképen. Ezen festészeti akademia pe-

dig csak magánvállalatnak volt eredménye. De épen ezért annál nagyobb méltánylásra számolhatott minden elfogulatlan műbarát előtt, minél tetemesbök valának az áldozatok egyes vállalkozó részéről annak létesítésében. —

E tekintetekre kívánom leginkább felhíni a t. közönség figyelmét, mert kezdeményül — főleg magán kezek által, — ez mindenesetre igen szép. Tegyen az ország — ha t. i. akarni fog 's tehet is nagyobbbszerít, de addig is ne hagyják ellukni azt a mi van, — ha egyébert nem is már csak az anyagi készület, a beruházott fölszerelés kedvéért sem, — mert ezt elvesztegetni bizony kár volna. Födolog most az, hogy eszközöljük ez intézet fenmaradását; ha első anyagi küzdelmeiből kiragadjuk, majdan követelhetünk tőle jelesbet, tőkelyesbet arra nézve is, mit eredményeiben kell felmutatnia. Ha öt hat év multán minden megyében csak egy alaposan képzett ügyes rajzoló nyerik is, minden egyebet mellőzve; már ez is igen tetemes nyereség volna a művészeti közértelem s általános aethetikai érzelmei terjesztésének munkájában. Azért ismételt figyelmzettésemet: pártoljuk minél hatályosabban az első magyar festészeti akademiát gyámolító társulatot. — Kelt pesten, nov. 28kán 1847. — Ney Ferencz, mint társulati ideigl. titkár.

A czepléd-körös-kecskeméti vaspálya ügyében (folytatás.) Vagy talán fölteheti azt az értekező $2 \times 2 = 4$ ur, hogy a magyar központi vasutársaság, melly a legjelesebb és a legvigyázóbbban számító egyénekből áll, és a mellynek egész vállalata a soha meg nem szeggett szón, s ezen alapuló hitelen, sőt a teljes beesültelességen alapszik: léphetne csak egy alaposan képzett terhes szerződvényre? mielőtt, még abban sem bizonyos, hogy a szerződvényben foglalt tárgyozi jog, teljes mértékben, már birtokában van? — és fölteheti azt, hogy egész városokkal az ország színe előtt, csak színesít, és játékat üzni akarna? — piha! — ezt feltenni, kékésért és gyalázatos dolog volna —; és nem találhatna $2 \times 2 = 4$. ur ennél sokkal tisztesebb s a tiszta jellemű k. p. társulat rendszabályaihoz természetesen illő magyarázatát, a directio főkörmányszékhez utasításának? hiszen erre többféle rendes, természetes és törvényes okok is vannak; p. o. megkérni a főkörmányszéket, hogy mivel a munkához hozzá fogni akarnak, tegyen rendelést a törvények értelmében, az illető helyhatóságoknál, a közbizható akadályok elhárítására; — vagy az 1836k évi 25ik t. cz. 4ik §sa s 1840k évi 38ik t. cz. 7ik §sa értelmében rendelkezjék, és kössön alkut, a vállalat idejére is tarifáira nézve 'sat. 'sat. — Lássá $2 \times 2 = 4$. ur, ilyenek ám a foganatosításrai lépések, nem pedig a kegyed engedelmelekérisi magyarázata; — és midőn ily tisztos törvényes és természetes értelme van a felidézett utasításnak, ugyan miért vetemedik akkor, nemcsak a szó világos értelmét oly nevétségesen elcsavaró, hanem a társulatnak szeplőtelen jellemét is oly méltatlanul sértő elmagyarázása?!!

Mindezekből tehát világos, hogy a czepléd-körös-kecskeméti vasutársaság mind az 1847k évi april 25kén tartott központi közgyűlés előtt majd egy esztendővel; mind annival inkább ezen gyűlés idejében, jogilag teljesen biztosítva volt, biztosítva van most is; és a mire már egyszer a főkörmányszék által az engedély megadatott, arra azt többé kérni nem kell: és így tekintetes Pestmegye is azt, hogy a czepléd-kecskeméti vasutársaság jogilag biztosítva nyom! hinc illae lacrymae! —

2) Azt erőlködik az értekező $2 \times 2 = 4$. ur megmutatni, hogy: „a czepléd-kecskeméti vasutársaság, mellyet mint a pest-szegedi vonalnak részét kívántak tekintetni, egyenesen az 1840k évi 38ik törvényezikbe ütközik és azzal homlok egyenest ellenkezik.“ — Ime tisztelt olvasó, itt van ám a bekes-aradi tyukszem, — mellyet a fentebb előadott czepléd-kecskeméti vasutársaság jogilag biztosítása nyom! hinc illae lacrymae! —

Allításának belbizonyítására következő ok-adását hozza fel, mert ugymond: „a czepléd-kecskeméti vasutársaság részét; a pest-szegedi vonal pedig az 1840k 38ik cikklet megsértén és hiúsítván, minthogy abban a duna-tiszai csatornatársulat biztosítására, világosan kitétetik, hogy sem azon térer, melly a Tisza és Duna által kijelölt (Pest-Böcske-Szolnok-Csongrád-Szeged) vég pontok közt létezik, sem ezektől mind fel- mind lefelé számítandó, öt mértföldnyire, 40. év lefolyása előtt, más által a Dunától a Tiszához csatorna ne vonassék; — — mivel pedig (igy foly a syllogismus, akarám mondani sophisma) ki vévén ha a felhívott törvény 3ik §sa szerint a csatorna-társulat, a munkát 3 (o lvasd három) év alatt el nem kezdené, vagy 15 év alatt be nem végezné; — másnak azon helyeken csatornát építeni nem szabad: tehát ezen törvény szerint 40. év előtt pest-szegedi vasutat építeni nem szabad —! azaz: a bot a szegletben áll, tehát es ő lesz —!

Valóban különös az, midőn valaki ily szegényítő és botrányos állításokkal a közönség elibe kiállani nem áttal. — Hiszen, nem szól azon törvény a vasutról, meg csak egyetlen egy szót is, mikép lehet hát azt mégis arra csavarni? és az egészen más természetű vasutat a csatornával összecavarni? Es nem veszi észre, a $2 \times 2 = 4$. ur, hogy épen ezen törvényből, épen a maga által felhívott helységben, ugy mint Szolnokon, ezen az ő magyarázata szerint tilos helyen, már valósággal is vasut létezik, sőt maga is, ezen tilos helytől kezdve kívánna a vasutvonalat Aradnak folytatatni? — Nem látja, a mi szemé előtt van,

hogy a ködök olvasó nem e télen, inkább lett tö veszi ben az me g és ugy veszi é na l, se ellen, vény h meg a Keeske ágában gadatla hogy ez Egy méti sz tekintert szét, n szorul s csak egy hamis r

Azt vagy sz hessen, sára in város és tetve, s e mia Egy mulaszt a czepléd mert az ponti v nmgu m 13kán 8 tik. — den fia mindeze jai! és nye szer a közpo ben, be tok, rea vasuti f az emlit Pestnek, leziának, nek, Esze örökre nem matlanul viszik k mintsem rettenjete helységek szekeréi böles és ső pontol lantul, ha akadályo nem pedi vezetni:

sít, a vá és válogn tika inte kább, az ható nép mellyet a szabad. —

NAG és vasárn teltetése, kövte, 2 Pecl az a ficatio-lev tett; kén váncsiak menni, va mány a zs

Dubli lést tartó Lényeges mes állap delmes szr mes szük ges gyám végzések re, a hal sára, az pónzügyi jókázási t ra, a ban rendszern két király sára, 'sat. A J. C. Irland bo

